

Nr 1.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 1 i anledning av väckt motion om sådan ändring i gällande bestämmelser, att barn under 6 års ålder få resa fritt på statens järnvägar.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess tredje tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 330, har herr Nilson i Spånstad m. fl. hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring i gällande föreskrifter, att barn under 6 års ålder få resa fritt på statens järnvägar.

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen hava utlåtanden i vederbörlig ordning införskaffats från järnvägsstyrelsen och socialstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen erinrar om att, med hänsyn till personsamtrafiken mellan Sverige och utlandet, gränsen för avgiftsfri befordran av barn från och med den 1 oktober 1930 höjdes från 3 till 4 år. Styrelsen anför vidare såsom ett väsentligt skäl, att olägenheter komme att uppstå genom att i flertalet europeiska länder åldersgränsen är satt till 4 år. Vad förslaget järnvägsekonomiska innebörd anginge, kunde styrelsen i saknad av statistiskt materiel ej ens uppskattningsvis bedöma storleken av den inkomstminskning, som motionärerna själva förutsätta komme att uppstå om 6-årsgränsen infördes. Även om inkomstminskningen ej skulle bli alltför betydande, måste styrelsen — förutom av ovan redan nämnda skäl — även av principiella skäl motsätta sig förslaget. Det vore nämligen här uteslutande fråga om ett socialt önskemål, vars tillgodoseende, ehuru i och för sig behjärtansvärt, ej låge i järnvägarnas direkta intresse. På grund härav avstyrktes motionen.

Socialstyrelsen framhåller, att statsmakterna under de senaste åren genom olika åtgärder sökt befrämja barnfamiljernas intresse genom åtgärder i syfte att bereda barn vila, rekreation och miljöbyte, genom avgiftsfria resor till enskilda feriehjem och till barnkolonier. Styrelsen erinrar om att enligt kungörelsen den 31 maj 1946 angående avgiftsfria resor för barn och husmödrar m. fl. (nr 234) barn upp till 14 års ålder varje år kunde erhålla en avgiftsfri resa för vistelse i enskilt hem. En förutsättning härför vore dock att familjeföreståndarens eller hans och hans makas gemensamma till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara belopp ej överstege 2 500 kronor och den skattepliktiga förmögenheten ej överstege 20 000

kronor. Avgiftsfri resa finge dock medgivas oavsett storleken av den skattepliktiga förmögenheten, om det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet ej överstege 500 kronor. Avgiftsfri resa till barnkoloni medgåves utan behovsprövning varje barn, som bereddes plats å koloni. En under året erhållen avgiftsfri koloniresa förhindrade icke en avgiftsfri resa till enskilt hem. Den stipulerade inkomstprövningen vid de avgiftsfria resorna vore visserligen relativt generös. Trots detta bleve det emellertid ett icke obetydligt antal barnfamiljer, som icke kunde komma i åtnjutande av ifrågavarande resor. Bland dessa familjer funnes otvivelaktigt många, som icke kunde avsätta medel för barnens rekreationsresor eller resor för besök hos anhöriga. Beträffande de avgiftsfria resorna vore vidare bestämt, att barnen under fyra veckor skulle vistas i ett och samma hem. Till följd härav inträffade av olika anledningar ej så sällan, att familjer, berättigade till avgiftsfria resor, ändock icke kunde taga i anspråk denna förmån. Det i förevarande motion väckta förslaget måste med hänsyn till vad nu sagts utgöra ett icke oviktigt led i arbetet för ekonomiskt stöd åt barnfamiljer. Den minskning av järnvägarnas inkomster, som skulle bli en följd av förslagets realiserande, torde bliva så obetydlig, att fördelarna av detsamma måste anses uppväga denna förlust. Styrelsen förordade bifall till motionen.

Utskottet. För egen del får *utskottet* anföra.

För närvarande gäller att barn under 4 år, för vilket särskild plats ej begäres, befordras avgiftsfritt och utan särskild biljett.

I likhet med motionärerna och socialstyrelsen finner utskottet det med motionen avsedda syftet behjärtansvärt. Visserligen hava under senare år, såsom ock i utredningen över motionen framhållits, åtgärder i skilda hänseenden bland annat i form av fria resor eller resor till nedsatt avgift vidtagits för att lindra de ekonomiska bördorna för familjer med barn. Dock äro ännu av olika skäl många familjer ej i tillfälle att tillgodogöra sig dylika förmåner, även om de skulle kunna anses vara berättigade därtill. Järnvägsstyrelsen har i sitt över motionen avgivna utlåtande gjort invändningar huvudsakligen av järnvägstekniska skäl (samtrafiken med utlandet, där 4-årsgränsen tillämpas). Utskottet håller emellertid före, att de av järnvägsstyrelsen påpekade olägenheterna låta sig utan alltför stor svårighet övervinnas och finner dem i varje fall liksom en till sin omfattning ännu ej känd men säkerligen ej alltför omfattande inkomstminskning ej böra tillmätas avgörande betydelse vid jämförelse med de humanitära och sociala skäl, åt vilka socialstyrelsen i sitt utlåtande givit uttryck. Utskottet kan därför tillstyrka motionen.

Det nu gällande villkoret att särskild plats ej begäres synes böra bibehållas.

Under återopande av socialstyrelsens över motionen avgivna utlåtande och vad härovan anförts, hemställer utskottet därför,

att andra kammaren för sin del måtte besluta, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring i gällande föreskrifter, att barn under 6 års ålder, för vilket särskild plats ej begäres, får resa fritt på statens järnvägar.

Stockholm den 26 februari 1947.

På utskottets vägnar:

L. O. SKANTZE.

Närvarande: herrar Skantze, Hedqvist, fru Svedberg, herrar Boman i Stavsund), Persson i Svensköp, Engström, Nilsson i Varuträsk, Jansson i Aspeboda och Sveningsson*).*

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Statens Reproduktionsanstalt Stockholm 1947

10547